

Co teraz czują Polacy?

Codziennie odczuwamy różne emocje.
Jakie uczucia, emocje towarzyszyły Panu(i) wczoraj?

Zaskoczenie, zdziwienie Wstyd, zażenowanie

Smutek, żal, przygnębienie Złość, wściekłość, gniew

Znużenie Duma, satysfakcja Entuzjazm, ekscytacja

Radość, szczęście, zadowolenie

Tęsknota, nostalgia **Ulga, odprężenie** Bezsilność, bezradność

Zdenerwowanie, irytacja, zniecierpliwienie

Strach, niepokój, obawa, lęk

Nic nie czuję(a)m Trudno powiedzieć

A co Pan(i) czuje, kiedy myśli Pan(i)
o bieżącej sytuacji w Polsce?

Radość, szczęście, zadowolenie

Złość, wściekłość, gniew Znużenie

Dumą, satysfakcją **Bezsilność, bezradność** Ulgę, odprężenie

Entuzjazm, ekscytację **Strach, niepokój, obawę, lęk**

Zdenerwowanie, irytację, zniecierpliwienie

Zaskoczenie, zdziwienie Wstyd, zażenowanie

Smutek, żal, przygnębienie Tęsknotę, nostalgię

Nic nie czuję Trudno powiedzieć

Badanie „Aktualności” (7) zostało zrealizowane metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (CATI)
w okresie od 8 do 11 lipca 2024 roku na próbie dorosłych mieszkańców Polski (N=1000)

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

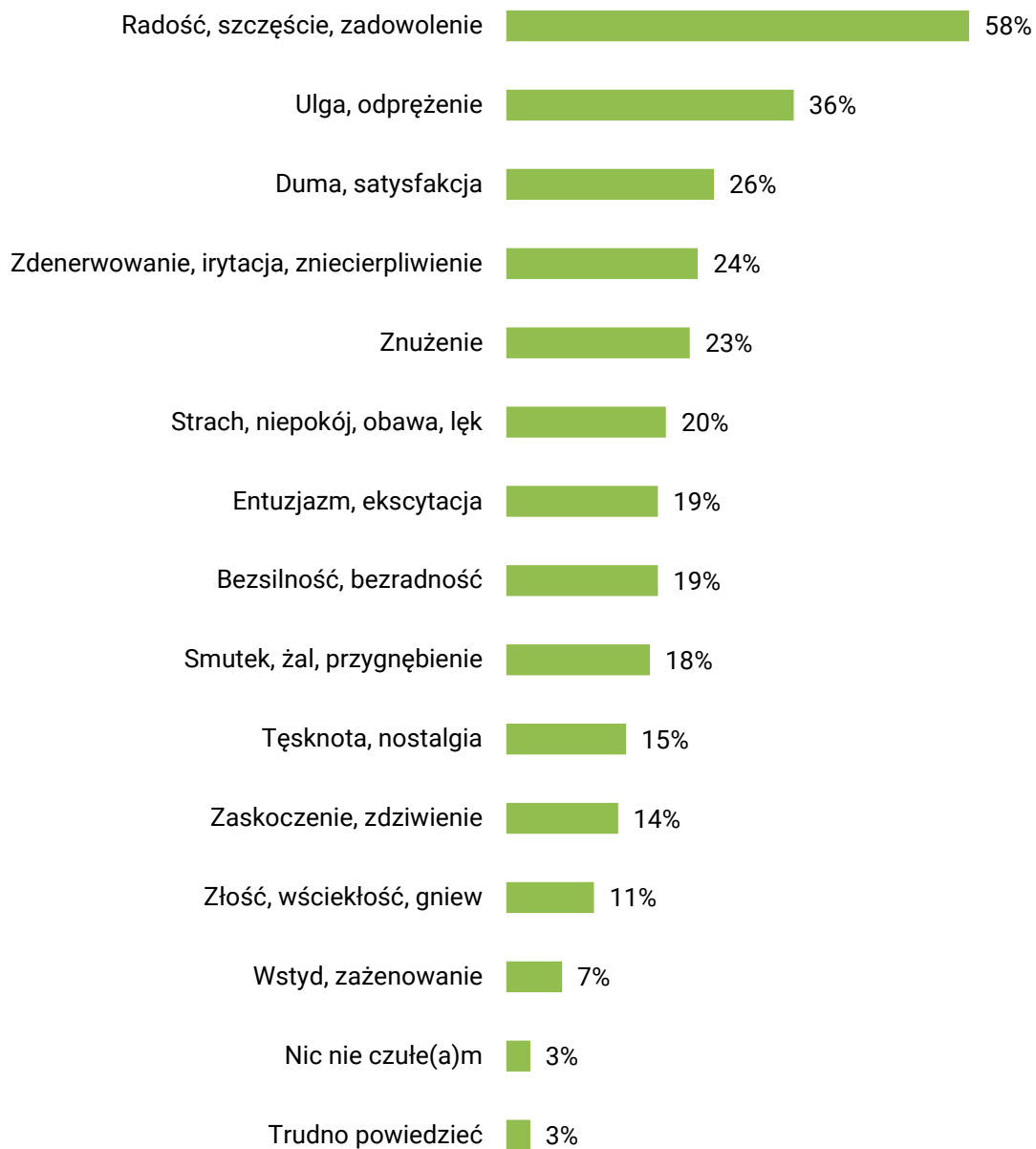
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W lipcowym badaniu telefonicznym¹ zapytaliśmy Polaków o uczucia. Z jednej strony interesowały nas wszystkie emocje, jakie towarzyszyły ankietowanym w ciągu dnia poprzedzającego badanie, z drugiej te, jakie odczuwali, myśląc o aktualnej sytuacji w Polsce. Respondenci wybierali z listy 13 uczuć, których kolejność w kwestionariuszu była każdorazowo losowa.

Jeśli badani nie myślą konkretnie o sytuacji w kraju, to emocje, jakie towarzyszą im na co dzień, stanowią mieszankę stanów pozytywnych i negatywnych, z przewagą tych pierwszych – zwłaszcza z dominującym odczuciem szczęścia, radości, zadowolenia, deklarowanym przez niemal sześciu na dziesięciu pytanych (58%). Do pierwszej trójki pod względem liczby wskazań zaliczają się także ulga i odprężenie (36%) oraz duma i satysfakcja (26%). Około jednej czwartej ankietowanych w dniu poprzedzającym badanie czuło takie negatywne emocje jak: zdenerwowanie, irytację, zniecierpliwienie (24%) i znużenie (23%), a mniej więcej jedna piąta: strach, niepokój (20%), bezsilność, bezradność (19%) oraz smutek, żal, przygnębienie (18%). Prawie co piąty badany czuł entuzjazm, ekscytację (19%). Nieco rzadziej doświadczano tęsknoty, nostalgii (15%) i zaskoczenia, zdziwienia (14%). Jeszcze mniejszej części respondentów towarzyszyły takie stany jak złość, wściekłość, gniew (11%) oraz – wskazywane najrzadziej – wstyd, zażenowanie (7%). Trzech na stu (3%) powiedziało, że nic nie czuło.

¹ Badanie „Aktualności” (7) zostało zrealizowane metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (CATI) w okresie od 8 do 11 lipca 2024 roku na próbie dorosłych mieszkańców Polski (N=1000).

RYS. 1. Codziennie odczuwamy różne emocje. Jakie uczucia, emocje towarzyszyły Panu(i) wczoraj?

Struktura emocji stanowiących reakcję na aktualną sytuację w Polsce jest zupełnie inna. Pierwsze siedem stanów emocjonalnych odczuwanych w odniesieniu do tej sytuacji to stany negatywne, z wyraźną przewagą trzech: niepokoju (45%), irytacji (44%) i bezradności (43%). Sporo osób, myśląc o bieżącej sytuacji w kraju, czuje zażenowanie (34%), złość (28%), smutek (25%) i znużenie (25%). W dalszej kolejności deklarowano takie emocje jak zdziwienie (20%), zadowolenie (15%), ulgę (12%), satysfakcję (12%) i entuzjazm (8%). Niejednoznaczne pod tym względem uczucia, jak tęsknota i nostalgia, wskazała jedna dziesiąta ankietowanych (11%).

CBOS

RYS. 2. A co Pan(i) czuje, kiedy myśli Pan(i) o bieżącej sytuacji w Polsce?

Co zmieniło się w krajobrazie emocji, jakie odczuwamy, kiedy nie myślimy o sytuacji w kraju, od badania przeprowadzonego w styczniu tego roku? Dobrostan psychiczny Polaków poprawił się. Więcej osób niż wówczas na dzień przed badaniem odczuwało radość (wzrost o 9 punktów), ulgę (wzrost o 8 punktów), a mniej wstyd (spadek o 7 punktów), złość (spadek o 6 punktów) i zdenerwowanie (spadek o 4 punkty).

CBOS

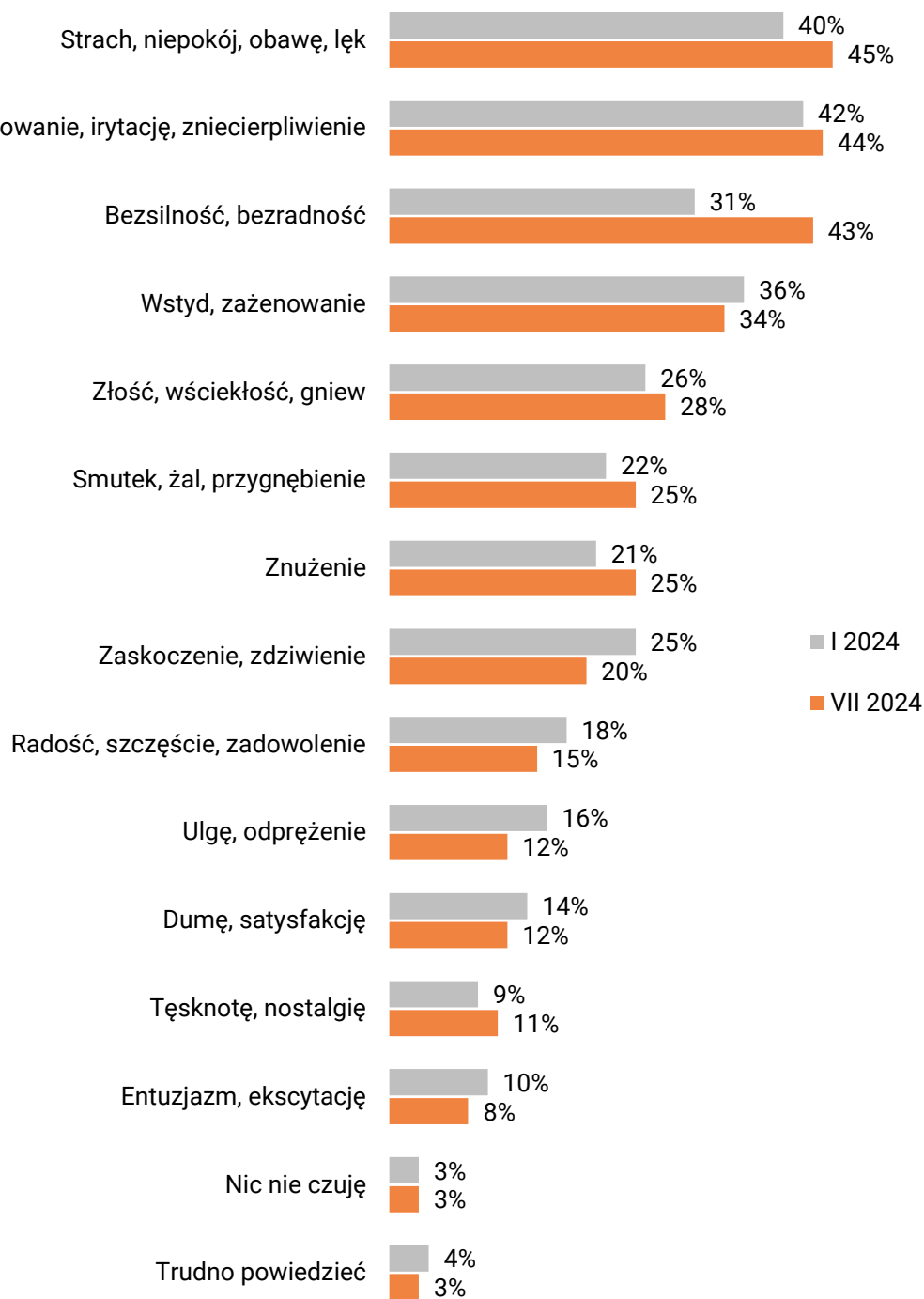
RYS. 3. Codziennie odczuwamy różne emocje. Jakie uczucia, emocje towarzyszyły Panu(i) wczoraj?

A jak zmieniły się emocje Polaków będące reakcją na to, co dzieje się w sferze publicznej? W stosunku do styczniowego pomiaru największą zmianą jest wzrost poczucia bezsilności i bezradności (o 12 punktów). Przybyło także odczuwających niepokój (wzrost o 5 punktów) i znużenie (wzrost o 4 punkty). Ubyło natomiast osób, które doświadczyły takich stanów jak zaskoczenie i zdziwienie (spadek o 5 punktów) oraz ulgę i odprężenie (spadek o 4 punkty).

CBOS

RYS. 4. Co Pan(i) czuje, kiedy myśli Pan(i) o aktualnej sytuacji w Polsce?

Czy odczuwanie emocji (i przyznawanie się do nich w trakcie badania) różni się ze względu na płeć? Wyniki pokazują, że w niewielkim zakresie. Kobiety nieco częściej niż mężczyźni deklarowały odczuwanie emocji negatywnych, takich jak niepokój i bezsilność. W nieco większym stopniu czuły się też szczęśliwe. Z kolei mężczyźni w minimalnie większej mierze odczuwali złość, wściekłość i gniew.

CBOS

RYS. 5. Jakie uczucia, emocje towarzyszyły Panu(i) wczoraj?

Wiele w kwestii emocji zależy od wieku. Najmłodszy respondenci (18–24 lata) wyróżniają się na tle innych pod względem odczuwania niektórych emocji pozytywnych, przede wszystkim szczęścia i podekscytowania (w tym przypadku *in plus* wyróżniają się generalnie osoby poniżej 45 roku życia). Wyraźniej częściej odczuwają też zdziwienie. Natomiast w mniejszym stopniu deklarują, że w dniu poprzedzającym badanie towarzyszyły im niepokój i bezsilność. Badani między 25 a 34 rokiem życia częściej niż przeciętnie odczuwali znużenie. Stosunkowo pozytywnie, jeśli chodzi o dobrostan psychiczny, wypadają osoby mające od 35 do 44 lat. Poza ekscytacją częściej odczuwali oni również radość oraz dumę i satysfakcję. Ankietowani w wieku od 45 do 54 lat wyróżniają się częstszym doświadczaniem ulgi i odprężenia. Starsi respondenci (55+) wypadają na tym tle gorzej. Wyraźniej rzadziej niż pozostałym towarzyszyło im uczucie szczęścia, radości i entuzjazmu. Wśród pytanym mających od 55 do 64 lat relatywnie często wskazywano też niepokój i bezsilność, a wśród najstarszych (65+) w większej mierze niż w innych grupach mówiło się o smutku, a w mniejszej – o dumie i satysfakcji.

TABELA 1

Jakie uczucia, emocje towarzyszyły Panu(i) wczoraj?	Wiek						Ogółem
	18–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65+	
	w procentach						
Radość, szczęście, zadowolenie	67	60	76	55	45	49	58
Ulga, odprężenie	36	38	36	45	32	32	36
Duma, satysfakcja	28	28	32	26	22	21	26
Zdenerwowanie, irytacja, zniecierpliwienie	23	26	23	22	24	23	24
Znużenie	25	28	15	26	25	23	23
Strach, niepokój, obawa, lęk	13	17	19	23	26	21	20
Entuzjazm, ekscytacja	25	37	27	16	12	6	19
Bezsilność, bezradność	9	17	15	20	26	21	19
Smutek, żal, przygnębienie	22	16	14	17	15	23	18
Tęsknota, nostalgia	17	14	14	18	15	14	15
Zaskoczenie, zdziwienie	26	12	17	15	12	11	14
Złość, wściekłość, gniew	9	12	9	10	15	11	11
Wstyd, zażenowanie	7	6	5	8	6	9	7
Nic nie czule(a)m	4	2	2	4	3	3	3
Trudno powiedzieć	4	3	2	2	7	2	3

A jakich emocji, jeśli chodzi o sytuację w kraju, doświadczali zwolennicy poszczególnych ugrupowań politycznych? Obserwujemy w tym względzie dość wyraźny podział na zwolenników rządzącej koalicji i partii opozycyjnych. Ogólnie rzecz biorąc, odczucia tych pierwszych są bardziej pozytywne, a tych

drugich – bardziej negatywne. Najlepiej, jeśli chodzi o emocje związane ze sferą publiczną, wypadają potencjalni wyborcy Koalicji Obywatelskiej, którzy zauważalnie rzadziej niż przeciętnie deklarują stany negatywne, a częściej pozytywne, szczególnie takie jak zadowolenie, odprężenie i satysfakcję. Również w elektoracie Trzeciej Drogi, częściej niż w pozostałych, mówi się o satysfakcji, a relatywnie rzadziej o złości – którą wyborcy tej partii odczuwają, myśląc o sytuacji w Polsce, wyjątkowo rzadko – a ponadto o smutku i wstydzie. Jednocześnie rzadziej niż wyborcy pozostałych dwóch ugrupowań rządzących deklarują oni entuzjazm. Na tle powyższych gorzej na aktualną politykę reagują osoby popierające Lewicę. Najczęściej ze wszystkich odczuwają oni irytację (nawet częściej niż zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości oraz Konfederacji WiN), a także w relatywnie dużej mierze – złość i znużenie. Podobnie jak w przypadku elektoratu KO i Trzeciej Drogi rzadziej towarzyszy im poczucie wstydu. Jeśli chodzi o elektoraty opozycji, wspólne dla potencjalnych wyborców PiS oraz Konfederacji jest ponadprzeciętnie częste reagowanie na bieżącą sytuację w kraju zdenerwowaniem, zażenowaniem, złością i przygnębieniem, a rzadziej takimi emocjami jak zadowolenie, satysfakcja, ulga. Dodatkowo popierający Konfederację w większej mierze niż inni czują bezradność, a popierający PiS wyróżniają się bardzo wysokim poziomem obaw i relatywnie częstym uczuciem nostalgii.

TABELA 2

A co Pan(i) czuje, kiedy myśli Pan(i) o bieżącej sytuacji w Polsce?	Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?					Ogółem
	Koalicja Obywatelska	Prawo i Sprawiedliwość	Konfederacja WiN	Lewica	Trzecia Droga	
	w procentach					
Strach, niepokój, obawę, lęk	34	61	48	41	45	45
Zdenerwowanie, irytację, zniecierpliwienie	38	56	55	61	45	44
Bezsilność, bezradność	33	45	60	40	41	43
Wstyd, zażenowanie	23	47	53	22	27	34
Złość, wściekłość, gniew	24	41	41	34	6	28
Smutek, żal, przygnębienie	14	41	32	23	14	25
Znużenie	27	20	28	33	20	25
Zaskoczenie, zdziwienie	19	24	21	21	15	20
Radość, szczęście, zadowolenie	27	8	7	19	13	15
Dumą, satysfakcję	20	8	7	14	21	12
Ulgę, odprężenie	29	7	3	9	15	12
Tęsknotę, nostalgię	6	23	12	10	6	11
Entuzjazm, ekscytację	11	6	4	11	2	8
Nic nie czule(a)m	3	2	0	0	0	3
Trudno powiedzieć	1	1	2	3	3	3